

**UCHWAŁA NR XXII/253/2026
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH**

z dnia 25 lutego 2026 r.

w sprawie nadania rondy nazwy imienia Ksawerego Rukata

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) Rada Miejska w Suwałkach uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Rondy położonemu u zbiegu ulic Kawaleryjskiej i Powstańców Wielkopolskich nadaje się nazwę "Rondo imienia Ksawerego Rukata".

2. Usytuowanie ulicy zostało wskazane na załączniku graficznym do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Suwałkach

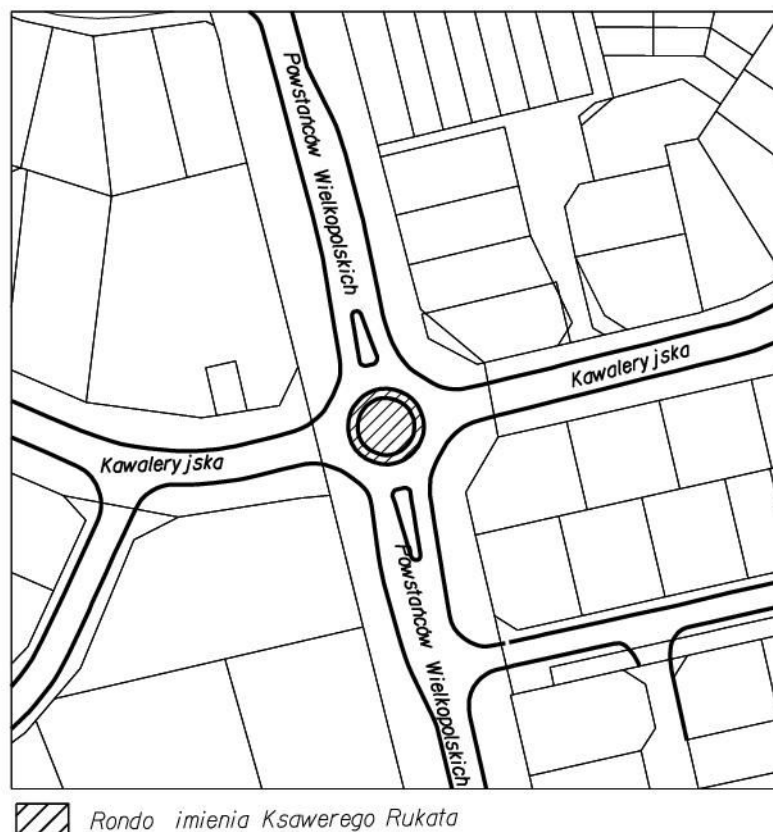
Zdzisław Przełomiec

Załącznik do uchwały nr XXII/253/2026

Rady Miejskiej w Suwałkach

z dnia 25 lutego 2026 r.

Rondo imienia Ksawerego Rakuta

UZASADNIENIE

Podejmowanie uchwał w sprawach nazw ulic zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) należy do wyłącznej kompetencji rady gminy.

Ksawery Rukat urodził się 3 X 1876 r. w Daniłowie, w parafii Jasienica. Syn Adama i Cecylii z Malców. W 1905 r. zaangażował się w walkę o polski język i polską szkołę. Agitował mieszkańców wsi za prowadzeniem jęz. polskiego do urzędu gminy, Sądu gminnego i do szkół wiejskich. Ponadto przekonywał do tego, aby nauczyciela wybierała wieś, a nie władze, i aby mieszkańcy wsi tworzyli szkoły. Na pocz. 1906 wyborcy z kurii drobnej własności z powiatu ostrowskiego wybrali go, wraz z dwoma innymi gospodarzami, na wyborcę w wyborach posłów do Dumy Państwowej z guberni łomżyńskiej. Reprezentował „narodowców”. Ksawery Rukat przybył na Suwalszczyznę w 1908 r. wraz z rodzicami, żoną i czwórką dzieci. 13.10.1913 r. Rukatowie osiedlili się w Szwajcarii.

Ksawery Rukat był członkiem suwalskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (1912). W listopadzie 1914 r. zaangażował się w tworzenie Suwalskiego Powiatowego Komitetu Obywatelskiego, który zajmował się udzielaniem pomocy ludności poszkodowanej w czasie działań wojennych. 10 stycznia 1915 r. został jego pełnomocnikiem na gm. Jeleniewo, a 24 stycznia - przewodniczącym komitetu gminnego. Od marca 1917 r. wraz z synem Ireneuszem należał do POW. W jego majątku skupiała się młodzież na ćwiczenia, a przejezdni członkowie POW oraz kurierzy znajdowali schronienie. Mieściły się tu centralne magazyny broni i materiałów wybuchowych. Niezależnie od własnej pracy włożył w POW duże sumy pieniędzy. W listopadzie 1918 r. został członkiem Tymczasowej Rady Obywatelskiej Okręgu Suwalskiego. Reprezentował ją w końcu grudnia na czele pięcioosobowej delegacji Suwalszczyzny na Zjeździe Polskim w Wilnie. Od lutego 1919 r. organizował suwalski samorząd powiatowy. Został przedstawicielem Tymczasowej Rady Obywatelskiej Okręgu Suwalskiego w Tymczasowej Radzie

Powiatowej Suwalskiej, a 21 lutego wszedł w skład jej prezydium jako zastępca przewodniczącego. Pracował też w komisji finansowej i wojskowej. Po zreorganizowaniu dotychczasowych tymczasowych władz powiatowych 30 maja 1920 r. wziął udział w pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmiku Powiatowego Suwalskiego. Delegaci wybrali Ksawerego Rukata do Wydziału Powiatowego na delegata do Rady Wojewódzkiej. W lipcu i sierpniu 1920 r. pozostał na Suwalszczyźnie i w czasie okupacji litewskiej prowadził działalność publiczną. 28 lipca został członkiem zarządu i prezesem Rady Ludowej Okręgu Suwalskiego i jedynej polskiej władzy na Suwalszczyźnie. Miał ogromne zasługi w tworzeniu Pułku Strzelców Suwalskich, zaś w końcu sierpnia 1919 r. wystawił pod komendą syna Ireneusza oddział konny do udziału w powstaniu sejneńskim. Za wkład w odzyskiwanie niepodległości otrzymał w 1938 r. Medal Niepodległości. Do 1930 r. Ksawery Rukat przejawiał dużą aktywność społeczną. Wchodził w skład zarządu okręgowego w Suwałkach (1919-1925) i wojewódzkiego w Białymstoku Związku Kółek Rolniczych. Z list PSL „Piast” dwukrotnie startował w wyborach do Sejmu RP z drugiego miejsca

na listach, ale mandatu nie uzyskał. W 1930 r. listę z jego nazwiskiem odrzuciła komisja wyborcza. Od tej pory nie uczestniczył w życiu publicznym. Według Stefana Buczyńskiego, od 17 listopada 1939 r. Ksawery Rukat. był komendantem obwodu Suwałki Służby Zwycięstwu Polski, a od lutego 1940 r. - obwodu Związku Walki Zbrojnej w stopniu podporucznika czasu wojny. Pod okupacją niemiecką, zimą 1940 r., wstąpił do Korpusu Ziemi Suwalskiej i wsparł go znaczną kwotą pieniężną. W lipcu 1940 r., wraz ze Stanisławem Widornikiem (Wydornikiem), opuścił organizację i 22 września obaj powołali nową - Odrodzenie Narodowe. Za pośrednictwem córki Heleny nawiązali kontakt z konspiracją warszawską.

Ksawery Rukat został aresztowany przez Niemców 10 maja 1941 r. Proces członków Odrodzenia Narodowego odbył się w Królewcu od 24 lutego do 2 marca 1943 r. Wraz pięcioma innymi osobami został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w więzieniu Neubau 19 maja 1943 r. przez ścięcie na gilotynie.

Źródło – Suwalski Słownik Biograficzny Tom 1